

Józsa László hozzászólása

Hölgyeim és Uraim! Én először vagyok ebben az inspiráló környezetben. Engedtetsek meg nekem, hogy Jenő atyával és Hódi Sanyival egy kicsit gonoszkodjak. Megmondom őszintén, hogy engem ez a kupolaterem nem jurtára, hanem szaunára emlékeztet pillanatnyi kondícióit tekintve, de ez nem akadályoz meg bennünket abban, hogy sok fontos dolgot elmondjunk egymásnak.

Én a következő dolgokról szeretnék beszélni. Egyrészt arról, hogy az, ami itt elhangzott, mennyiben ta-

lálkozik az országban uralkodó politikai helyzettel, a törvényalkotási perspektívákkal, de erre nem túl sokat szeretnék pazarolni a rendelkezésünkre álló időből. Inkább arról szeretnék beszélni, hogy mi volt az ideiglenes magyar nemzeti tanácsnak a szerepe, mi lehet a feladatköre a magyar nemzeti tanácsnak, mi lehet a szereposztás a pártpolitika és a civil szféra között a magyar nemzeti tanács működtetésében, és hogy mik lesznek végül a feladatai a magyar nemzeti tanácsnak.

Annyit szeretnék Várady Tibor és Korhecz Tamás gondolataihoz hozzáfűzni, hogy az egész kisebbségpolitikai téma a Száva és a Duna vonalától lefelé nem érdekel senkit az égvilágon. Ez alatt azt tessék érteni, hogy a kisebbségpolitika, a helyfoglalás, a jogok kiharcolása, ez a mi ügyünk, nekünk fontos, s mindenki, aki nincs velünk együtt, az vagy vállrándítással intézi el ezt a dolgot, vagy egyáltalán nem törődik vele. Ebből az egészből azt akarom kihámozni, hogy a többségi társadalommal és az országot vezető politikai elittel szemben a kisebbségpolitika tekintetében semmiféle elvárás nem támaszthatunk. Illetve, ha azt hisszük, hogy a dolgok önmagától rendeződnek, akkor nagyon gyorsan csatlakozni fogunk.

Mi tehát mi a teendő? Úgy gondolom, hogy olyan politikai magatartást kell követnünk, hogy a megnyíló ajtóhasadékokba sürgősen be kell taposni a cipőnkkel, és onnan nem szabad kilépni. A legmerészebb elképzeléseket sem szabad automatikusan letörölni a zászlónkról, azokat bátran föl kell írni, de az előbb ábrázolt helyzettel tisztában kell lenni, és tisztában kell lenni azzal is, hogy túl kevés a partner, túlságosan sok a kő-

szikla a víz alatt, egyszerűen tudomásul kell venni ezt a klímát, és ennek megfelelően kell politizálni. Ez semmiféleképpen nem adhat okot egy defenzív politikai magatartásra, nem adhat okot egy, a szükségesnél naivabb politikai magatartásra. Egy nagyon bátor, sok kurázsival fölfegyverzett politikai magatartást viszont annál inkább indokol.

Áttérve arra, hogyan lehetne három mondatban értékelni az 1999-ben megálmodott és létrehozott Ideiglenes Magyar Nemzeti Tanács szerepét, én ahhoz a gondolathoz szeretném csatlakoztatni ezt, hogy a mi lehetőségünk az, hogy az ajtóhasadékokba betaposunk, és onnan ki ne lépjünk. Szeretnék emlékeztetni mindenki arra, hogy az IMNT létrehozása nem azt a célt tűzte ki, hogy legyen egy, a jogrendbe beépült testület, hanem legyen egy olyan testület, amely szimbolizálja a vajdasági magyarságnak azt a tántoríthatatlan eltökéltségét, hogy a politikai önszerveződésre való készségét és igényét bizonyítsa. Az IMNT-nek ez volt a feladata. Voltak ragadvány feladatok, nevezetesen hogy fölleltározzuk, hogy milyen problémák sújtják és terhelik a vajdasági magyarságot, és azt hiszem, hogy ezt a feladatot az IMNT ellátta.

Örömmel konstatalem, hogy egy elhalófélben lévő testületnek az élén voltam néhány hónapon keresztül. Azért örülhet így az ember, mert meg van minden reménye arra, hogy ennél életképesebb, a jogrendbe is beágyazódó testület fogja majd felváltani lényegesen nagyobb szerepkörrel.

Elhangzottak itt észrevételek arra vonatkozóan, hogy mi lehet a feladata a civil szférának, és engedtes-

sék meg, hogy egy picit bővítsem az objektív látószögét. A közügyek igazgatásában egy egészséges szereposztásra kell törekedni. Egész egyszerűen tudomásul kell venni azt, hogy a politika szférája az, amely politikai kérdésekben a társadalmat egészében érintő kérdésekben cselekvőképes helyzetben van. Azonban a cselekvőképeség rosszul felfogott dolog akkor, hogyha belterjes, hogyha csak magával foglalkozik, és hogyha ezáltal öncélúvá is válik. Értem ezalatt azt, hogy volt módunk elsajátítani azokat az ismereteket az elmúlt tizenegynéhány év politizálása alatt, hogy a politika, a pártpolitikai szféra béna, torzóként működik akkor, hogyha nem épít a civil társadalom szférájára, hogyha nem épít mások véleményére, ha nem épít a történelmi egyházak véleményére és hogyha nem vonja be megfelelő mértékben ezeket a szférákat. A szakmai szerveződések a művelődési egyesületektől kezdődően minden irányban, amerre csak kitekinthetünk a civil szférába, nélkülözhetetlen partnerei a politikának abban a tekintetben, hogy a mikro-társadalom, a közösség sorsát egyengesse, és úgy gondolom, hogy nekünk amellet kell hitet tenni, hogy a pártpolitikai szféra cselekvőképes primátusát elismerve, de más vélemények befolyásoló jelleggel történő befogadását fogadjuk el alapvető magatartási formaként.

Ezzel kapcsolatban én veszem magamnak a bátorságot, és beszámolok azokról az elképzelésekről, amelyeket ebben a tekintetben belső konzultációkon, igaz nem végleges formában, de a Vajdasági Magyar Szövetség magáévá tett. A VMSZ szerepe, helytállása, vélt vagy valós potenciálja sokszor vita tárgya. Ebben a

teremben, máshol, az újság hasábján és ez így természetes. Azonban nagyon szeretném, hogyha mindenki elhinné, hogy a VMSZ tisztában van minden értelemben felelősségével, és bejelenthetem, hogy a VMSZ nem kíván egyedüli és kizárólagos mandátumot elnyerni, vagy másoktól elvonni a fölállítandó magyar nemzeti tanácsban. Higgyék el, nem véletlen az, amire Korhecz Tamás már bevezető előadásában hivatkozott és elmondott, nevezetesen, hogy a jelenleg hatályos választási rendszer nem teszi lehetővé egy szervezet, egy lista kizárólagos megjelenítését a nemzeti tanácsban, és higgyék el, ennek a rendszernek az elfogadása a VMSZ politikai akaratától függött.

Mondhatnám úgy is, hogy a VMSZ tudatos önkorlátozást fogadott el ebben a tekintetben, most úgy gondoltuk, hogy ez így helyénvaló. Úgy gondoljuk, hogy az a helyénvaló, hogyha nemcsak a felelősséget, hanem a feladatot is megosztjuk más, a pártpolitika szféráján kívül eső szervezetekkel és egyénekkel. Tehát elmondhatom ma itt a jelenlévőknek, hogy a VMSZ saját listája felállítása során figyelemmel lesz arra, hogy ne kizárólag a VMSZ belső köréből származó egyének legyenek azon, és reményeink szerint ugyanaz lesz majd a helyzet magában a magyar nemzeti tanácsban is...

Mi tehát úgy gondoljuk, hogy a magyar nemzeti tanácsot egy olyan politikai törekvésnek és eltökéltségnek kell jellemeznie a megválasztás folyamán, amely egy egészséges egyensúlyú helyzetet fog fölállítani a pártpolitikai és a nem pártpolitikai szféra között közös ügyeink intézésében. Hogy ez gyakorlatilag hogy fog kinézni, erre ma még természetesen választ nem tudok

adni, de nyilvánvaló, hogy nagyon intenzív párbeszédre és dialógusra van szükség a VMSZ, más politikai pártok és a párton kívüli szféra között, ahhoz, hogy ezek a dolgok végül is tető alá kerülhessenek.

Hatáskörökről volt itt szó. Némi elégedetlenség hangzott el abban a tekintetben, hogy a magyar nemzeti tanács hatáskörei jogi értelemben nem precíz módon kerültek megfogalmazásra, és ebben a tekintetben - gondolom - mindannyian egyetérthetünk, de le kell szögezni, hogy egy olyan mini parlament felállításán fáradozunk mi ma itt, és gondolom az elkövetkező hetekben, hónapokban, amelynek fontos szerepe lehet a jogalkotás és a jogalkalmazás terén is.

Ahhoz, hogy egy működőképes állapot létrejöjjön, felálljon, a magyar nemzeti tanács megválasztását követően a következőket feltételezi: a magyar nemzeti tanácsnak gyakorlatilag első feladatként tárgyalási viszonyba kell kerülnie az állami hatalommal, és amikor állami hatalomról beszélek, akkor a tartományi és az önkormányzati hatalmi szervektől fölfelé minden struktúrára gondolok. El kell érni azt a helyzetet, hogy a magyar nemzeti tanács valóban maradéktalanul és a szó teljes értelmében legitim és cselekvőképes képviselője legyen a magyarságnak, a vajdasági magyarságnak mindazon kérdések tekintetében, amelyeket a törvény felsorol. Én úgy mondanám, gyűjtő fogalomként, hogy nemzetpolitikai kérdéseinkben a magyar nemzeti tanácsé lesz a primátus és a döntő szó.

A magyar nemzeti tanács fogja bel- és külföldön képviselni a vajdasági magyar nemzeti közösséget, és a

főadatokat, a felelősségeket az említetteknek megfelelően kell majd méretezni, megfogalmazni és elfogadni.

Számtalanszor mondtuk már, hogy fordulóponthoz érkezik a vajdasági magyarság a magyar nemzeti tanács felállításával, és ez igaz akkor is, hogyha sokszor erős, esetenként a durvaságba hajló kritikával illették ezt a rendszert, ezt az elképzelést, de én arra kérnék mindenkit, hogy innen ma ebéd előtt azzal az üzenettel keljen fel - Várady Tibornak ebben nagyon igaza van -, hogy olyan lehetőség, olyan esély kínálkozik számunkra egyéni és közösségi szempontból egyaránt, amelyre széles körben nincs példa.

Az, amit véletlen és gyakorlatilag váratlan történelmi sorsforduló eredményeként a vajdasági magyarságnak sikerült ebből az időnként zűrzavaros politikai helyzetből a fordulat utáni Jugoszláviában kiaknázni, erre legalábbis a Kárpát-medencében nincs példa. Erre legyünk büszkék, és ezekkel a lehetőségekkel éljünk maximálisan. Ez a feladatunk, ez a hivatásunk, és bár igazán szeretem kerülni a nagy ívű és nagyon súlyosnak tűnő megállapításokat, de kétségtelen, hogy nekünk mindannyiunknak történelmi felelősségünk van ebben a tekintetben.

Köszönöm szépen!